

Sárospataki
Iszapági Kozslony

Fszazkeresztő :

Társazkeresztők :

Felelős azkeresztő :

Király Zoltán

Császár József, Kovács József, Képes Géza

Darányi Lajos

TARTALOM: Szabadságharcok. — Szakall János: Nagypénteki gondolatok. — Martin Miklós: Ellenmondás. (Vers.) — Császár József: Isten akarata és a művészet... Képes Géza: Márciusok üzenete. (Vers.) — Perjéssy László: A civilizáció Janus arca. — Arday László: Lappangó tehetség. — Radványi Sándor: Valamikor. (Vers.) — Királydaróczi: Bibliaolvasás. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:
Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

Czeisler Izidor

divatáruháza

Sárospatak

(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermekharisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és köttőtárak, illatszer, pipere, férfi- és női fehérneműk.

Csicsery József

cserépkályhaüzeme

Sárospatak

mely Zemplénnvármegyében
a legrégebb és legnagyobb.
Alapított 1902-ben.

Készít a sárospataki legfinomabb tűzálló kaolinnból a legújabb modern stílusban és kivitelben mindenféle színben és nagyságban cserépkályhákat, kandallókat és takaréktűzhelyeket. - Továbbá ócska kályhajavítások, átraktások vidéken is gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kályhámért 10 évi jótállást vállalok
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

A m. kir. Koronaörség szállítója!

Cim:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

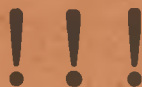
Kitüntette Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc

angol és francia cipész

Sárospatak,

(a református templomközben)

Megrendelésre készít elsőrendű férfi és női cipőket, csizmákat, varrott és szegezett talppal a leg-egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, melyekből állandó raktára is van. csakis elsőrendű anyagból, szolid árak mellett. Javítások gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Hirdetések

olcsón

felvétetnek!

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

XLIII. évfolyam.

Március hó.

1928.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Király Zoltán

Császár József, Kovács József, Képes Géza

Darányi Lajos

Szabadságharcok.

Malakiás próféta ezzel végzi próféciaját: „Imé, én elküldöm nektek Illyést, a prófétát, mielőtt eljön az Urnak nagy és félelmes napja. És az atyák szívét a fiakhoz fordítja, a fiak szívét pedig az atyákhoz, hogy el ne jöjjenek és meg ne verjen e földet átokkal.”

De messze van Magyarország az égtől, az a próféta csak nyolcvan évvel ezelőtt érkezett meg hozzánk. Az első március 15.-én sikerült a magyar ifjaknak közel vinni lelkesedéstől izzó szívüket az apákéhoz. A többi már fizikai és matematikai képletekkel is kifejezhető. A két, különmű elektromosság szikrát csalt ki, megannyi reménycsillagot a magyar éjtszakába.

Ennek a csillagteremtő egymásrahatásnak ma is meg kell lenni. Hála Istennek meg is van. A közeledés mindig akkor egészséges, ha az ifjak részéről történik. Az ifju lelkülete forradalmi lelkület. 1918 óta furcsán hangzik ez a szó és sokan megremegnek hallatára. Nem szabad a kettőt összetéveszteni. Az ifjúság forradalmi lelkületének nincs öncélú értéke, de mint lehetőség, ígéret, egyetlen kincs. Az olyan ifjú semmit sem ér, akinek előre meg lehetne írni az életrajzát. Az ifjú teljesen titok. Jaj neki, ha csak annyi kiszámíthatatlan van az életében, hogy: lesz e gyermeke és mikor fog meghalni. — Innen érthető, hogy az ifjú ember élete szabadságharcok sorozata.

Ezeknek a szabadságharcoknak a módjáról szölok egy pár szót.

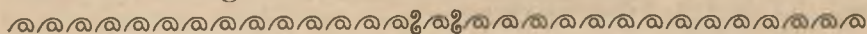
Örök átka az emberiségnek, hogy harcaival legfeljebb annyit tud elérni, hogy lehetlenné tesz valamit. Lehetlenné tudjuk tenni, vagy legalábbis korlátozzuk a lopást, gyilkolást, a veszedelmes eszmék terjedését, de nem tudjuk ezeket feleslegessé, szükségtelenné tenni. Pedig amaz nem elég. A lehetlennétevés eszközei: a börtön, a bitófa, a pallos mind mind magvetés. A legbölcsebb megállapítást teszi Jókai, midőn Rab Rabi végén azt mondja, hogy ez a mag mindig kikél. A legelső győző midőn leigázott ellenfelét rabszolgájává tette: aláírta halálos ítéletét.

Az ifjúság, mi is egészen korunk gyermekei vagyunk. Zugolódnak, padközi hangon tiltakozunk, kérvényeket adunk be, tüntetünk, szolidaritást vállalunk. Pedig mennyivel többet érne a feleslegessétevés. A szabadidő eredményes, gyümölcsöt termő kihasználása maga után vonná az órák számainak csökkentését. Nem ellenséget látni a tanárban, hanem többet tudó, idősebb testvért. Utmutatását nem tehernek nézni, hanem egyenesen kérni és örömmel venni igénybe. Ez megszüntetné azt az örökös gyanakvást, amivel a tanár igyekszik tanítványait „megfogni.“ Ha a tanár hangot ad annak a meggyőződésének, hogy ez és ez a diák nem tanul, egyik napot ellopja a másik után, akkor legyen abban a megvádoltban annyi bátorság, hogy ha igaz, hát vallja be, hogy: bizony így van tanár úr. De aztán kipirult arccal és villogó szemekkel kérdezze: mit gondol tanár úr, hogy lehet ebből a betegségből kigyógyulni? Kérdezd meg azt, ifjú testvérem, jogod van hozzá és tanárodnak felelni kötelessége. Szabadsághős! Látod, neked jogod van ott, hol tanárod a kötelesség várja. Többre is van jogod. Ha tanárod az előbb említett kérdésedért helyrezavar, beszekundáztat, állj ki az utcasarokra és kiabáld ki. Van Isten a XX. században is; ne mosolyogj; emberi füleken keresztül Ő fog meghallgatni. — Ha pedig tanárod félreismert, mert te tanulgatsz, csak alapod és lángeszed nincs, akkor merd megtenni azt az indítványt, hogy: vigyen el tanár úr a dolgozószobájába délutánonkint és adjon ott egy sarokban helyet, hogy bebizonyíthassam: van én nálam jóakarát. Szeretnék a diáktársadalomban — ha kell — lázító lenni,

hogy merjenek és tudjanak tanáraikkal szemben nem szemtelenkedni, hanem őszinték lenni és úgy állani meg, mint akiknek öntudatuk, sőt joguk is van.

Egymással is harcol a diák. Ha nem tudnak „kijönni“ a lakótársak, akkor kimondják az elintéző határozatot: örök harag és magázás. Itt is csak egy időre van lehetetlenné téve a rossz: egy másik rossz által. Az ürgét nem úgy pusztítják el, hogy befalazzák a kijáratát. hanem úgy, hogy vizet öntve a házába kijövésre kényszerítik, aztán agyonverik. — A mi eredményes harci módunk is: az ürgeöntés.

Én azt kívánom, hogy a sokszor terméketlen, csendes szemlélődés helyett ilyen zajos, tervezető elgondolások foglalkoztassanak minket a szabadság napján. Nem baj, ha nem mondunk el mindent, ha ez éven nem merítettük ki teljesen a tárgyat. Az Ur Isten nem ismétli meg magát, midőn minden éven ad március 15 ét. Ő folytonosságot kíván. Most ennyit, jövőre többet és így tovább. Aztán mindig a magunk dolgát. Akinek nincs semmije, még reménye sem, az tétlenkedik. Aki nem harcol, az nem győzhet. Aki nem diadalmaskodik, az halott, vagy még ennél is rosszabb: rabszolga.

Nagypénteki gondolatok.

Kopár magaslat, véres kereszt, halálhörgés, sűrű sötétségben gyilkos tömeg. . annyira ismert, vagy talán sehogysem ismert képei ezek a nagypénteki gyászos történetnek!? A bibliai igék elolvasása után vajjon remegünk-e félelemtől gyötörve, vagy nyugodtan tova-megyünk, hiszen a tett elvégeztetett; Jézus halála előre megvolt jó-solva, így kellett ennek lenni, nincs okunk félni, szomorkodni! ? Uton, útfélen ott a szomorú emlék, talán hajlonganak is előtte kalaplevéve jámbor lelkek?! De miért? Évszázadok óta hangzik az imádság az ének; üres, vagy zsufolt templomok, sivár vagy szomjú hallgatói hallják az Igét: „Elvégeztetett! De miért? Talán a kíváncsiság, alacsony szenvedélyek kielégítése, a haldokló vonaglása, a történendők látása vonz a Golgothára? De miért? Hiszen mi már tudjuk, hogy Nagypéntekre jó Husvéth, tél után a kikelet, megünnepeljük, legalább naptár szerint s aztán' . . . s aztán' az idővel megyünk tovább, várjuk a jövődőt, így volt ez tavaly is, így lesz jövőre is . . . De ember, e pontnál megállj! Te az idővel haladsz, de tudod-e, hogy az idő egyszer elhagy? ! Mert „a mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagyha feljebb nyolcvan esztendő és nagyobb részük nyomorúság és fájadság, amely gyorsan tovatűnik, mintha repülnénk.“ (90 zsolt. 10. v.)

Az élet nehéz, nagyobb része nyomorúság és fáradság. Talán ez fásultságunk oka, kételkedésünk alapja? Talán ez adja ajkunkra a keserűség szavát: Krisztus Isten Fia volt, így a szenvedésen könnyen átesett. De ember megállj! s halld a haldoklónak szavát: „*Én Istenem, én Istenem, miért hagyál el engemet!*“ Kinek hangja ez: Istené-e vagy a szenvedő emberé? Óh bizonyly az utóbbié! S ez a mi vigasztalásunk hangja. E szavak nélkül jogunk volna az élet keservei közepette zúgolódni, kétségbeesve elcsüggedni, remegni s minden reményről lemondani. Jogunk, mert e szavak nélkül, egy megfajthetetlen titok keserves börtönének lakói, egy kítaszított, bizonytalanságra kárhóztatott vak sorsnak martalékai lennénk, kiknek semmi közünk sem lenne Krisztushoz, mert hiszen Ő felettünk elérhetetlen magasságban álló, keserveink poharát nem izlelő, szenvedésünk súlyát nem hordozó valaki volna, ki nyomorúsággal és fáradsággal teljes életünk keservei súlyát nem ismeri s akit mi sem ismerhetnénk. Mert képes-e a gyarló, nyomorult ember az örök Isten titkaiba belátni s Őt, kit egeknek egei be nem foghatnak, megismerni? Bizonyly nem!

„Boldogok a szenvedők, a sírók, mert ők megvigasztaltatnak.“ Boldogok vagyunk mi is, ha a véres kereszten vonagló, haldokló Krisztus ajkáról halljuk keserves sóhaját, vigasztalásunk szavát aláhángzani: „*Én Istenem, én Istenem, miért hagyál el engemet?*“ Boldogok, mert e szavak saját nyomorúságunknak, szenvedésünknek szavai. Igen, mert Krisztus nemcsak a mi keserves, fáradsággal teljes földi életünkben élt, hanem velünk élt, velünk érzett s a megpróbáltatások keserves útján velünk szenvedett. Egy volt Ő velünk mindenben, tökéletesen, a bűnt kivéve.

Mi zúgolódunk földi életünk nehéz megpróbáltatásai miatt; zúgolódunk, mert csak kísértéseket látunk s bizonytalanságban vagyunk; mert csak Nagypénteket ünneplünk, csak betűket látunk, de a Nagypéntek figyelmeztető hangját, a Kereszten haldokló Krisztus szavát már nem halljuk, nem értjük, nem, mert Isten nélkül zúgolódunk s Isten ellen! Pedig a nagypénteki kereszt hangosan beszél! Krisztus nemcsak földi életében, hanem a végső harc keserves kínjai között is Isten kezében érezte magát; Istennel élt, Vele szenvedett, Vele zúgolódott, de sohasem ellene! Vajjon zúgolódhatik e az anyja karjain nyugvó, álmában kísértetekkel viaskodó gyermek anyja ellen, ki mindig féltő szeretettel örkődik — még álmában is — fölőtte? Zúgolódhatik e a gyarló ember jószágos Atyja ellen, kinek szeretete nélkül egyetlen lépést sem tehetne az életben? Zúgolódhatik-e Isten ellen, aki senkit sem kísért erején felül, aki a gyász, a megpróbáltatás sötét árnyékában, tehát mikor legtávolabb lenni véljük, akkor van hozzánk legközelebb?!

A mai világ Isten nélkül s Isten ellen zúgolódik és küzd! Pedig a legítkosabb kérdések kérdése: Miért kellett a testet öltött Szeretnek, Krisztusnak, a felfoghatatlan, magyarázhatatlan emberi szenvedélyek dühe gyászos áldozatául esnie? Életét a gyalázat fáján fejezni be? E világ feleletet nem adhat s nem is fog soha! Ez Isten titka s Isten felel, csak mi nem halljuk, mert nem akarjuk hallani.

Isten ellen zúgolódni, Krisztus szavát nem hallani, így valóban elviselhetetlen szenvedés az élet! De tudjuk, hogy éltünk végén ott áll a legnagyobb küzdelem, kikerülhetetlen ellenség: a halál is. Hogy nézünk mi e ténnyel szembe, hogy készülünk e harcra? Mert harc, kemény harc, hol többé földi fegyverek s békekötések, sem semmiféle hatalmasságok nem segíthetnek, egyedül a halálon diadalmat nyert Krisztus, kinek szava közel 2000 év óta, ma is hangzik felénk: „*Ne félj! Én vagyok az Első, az Utolsó és az Élő; pedig halott valék és íme élek örökkön-örökké Ámen, és nálam vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai.*“ (Ján Jel. 1 : 17—18.)

Mi remegünk e sötét szó hallatára: *halál!* S hiába is titkolná valaki, mi reszketve gondolunk e harcra. Remegünk, reszketünk, mert kikerülhetetlen, előbb vagy utóbb biztosan eljő; mert titokteljes s annak rejtett hatalmát saját gyöngeségünkkel, gyarló erőnkkel hasonlítjuk össze, mert egyedül érezzük magunkat. Pedig nem vagyunk s nem leszünk egyedül! E gyászos nap hirdeti nekünk. Nincs az élet keserves szenvedéseinek olyan pontja, hol Krisztus nem állott volna, hol Isten kezében érezve magát, diadalmat ne nyert volna. Diadalmat nyert a halál felett is, mert életet vitt a halálba! Az Ő diadala, Krisztus hangját hallva, megértve, magunkat Krisztus kezében érezve, a mi diadalunk is. Igen, mert az Ő vére nem kiált jogért s bosszúért az égbe, mint az Ábel vére. Az Ő vére megbocsátást, irgalmasságot s diadalt jelent számunkra.

Nincsen okunk tehát a zúgolódásra, panaszra a legszomorúbb napok, legsötétebb percek közepette sem; nincs oka a végső harctól való félelemnek, remegésnek sem, ha Isten kezében érezzük magunkat, ha meghalljuk s megértjük, hogy él a mi fejünk! hogy Krisztus érettünk kifolyt vére, sohasem ellenünk, hanem mindig mellettünk szól az Atyánál!

Óh vajha meghallanánk, megértenénk s Krisztus halálának emlékére Nagypénteket ily értelemben szentelnénk!

Kampen (Hollandia)

Szakall János.

~~~~~

Ellenmondás.

Olvasom Bibliám, e legdrágább könyvet,
Mely örömet áraszt és törli a könnyet.

Azt mondja Bibliám: Aki ebből iszik,
Az soha, örökké meg nem szomjuhozik.

Bocsáss meg Istenem, ha itt ellenmondok,
De nagy kétségemmel, im, elédbe omlok,

Mert én szent Igéd, bár gyakran olvasom,
Szent vízből inni, egyre szomjazom.

Martin Miklós.

... Isten akarata és a művészet ...

A tudományban az emberi szellem az a terület, amelyet mint tavaszi permeteg beszór az emberi akarat, hogy az Isten akarata, mint életet növesztő hatalom uralkodó legyen. A tudományban, az Isten akaratával megduzzadt értelem a domináns, míg az érzelemnek semmi szerepe sincs. Művészet világa az a terület, ahol Isten akaratát legközvetlenebbül az érzelemben megjelent Szép köntösében sejtí meg az ember.

A szépet, annak lényegét, a mennyei tisztaságot, nem megérteni, hanem megérezni lehet. Ez a megérés a lélekben Isten akaratának rezgésévé válik, amiben azután fenséges angyali karok dallamává lényegül át a lelket burkoló test is. Az örök szép után vágyó lélek ezért vágyik a hétköznapi világtól való felemelkedésre, hogy az egész világot *Istenhez emelje ezen a fenséges zsolozsmán keresztül* . . .

Ezen a ponton nyílik ki a mennyei kapu az emberiség előtt, amikor megtagadja önmagát, letiporja „én”-jét és átengedi magát az isteni világ szépséges álmódzásának. Ez az álmódzás teszi fogékonyvá arra, hogy Isten akaratát a vásznon megjelenő színekben vágy a kőben kiütköző formában, mint Isten lelkének kisugárzását lássa.

A tudományos világban sokszor az anyag uralkodik a szellemen, de itt a művészetben az anyag küzd az Isten akaratával. A nyers formák, a művész csapásai nyomán Isten parancsára csoportosulnak, vagy elsimulnak, vagy megmerevednek. Vagy ha a művész lelkében túláradt az Isten akarata, akkor a formák, vonalak vad csatát vívnak, zárt lényegükben forradalmat támasztanak és megfagyott ámeneket zúgnak bele a bámuló ember szívébe. Az anyag küzd a lélekkel. Színek ömlenek végig a vásznon. Halhatatlan lelkek váteszeinek csókjai, gyótródései kiáltanak felénk. Szavakkal ki nem fejezhető Centaur csaták mennek végbe a kőbe faragott csodákon. A Hajnal küzd a törékeny alkonnyal. A permetező Örök Jóság, a múlandó lélekkel. Az Elolthatatlan Máglya, a múltó pásztortűzzel . . . és az Isten akarata, az álmódó művész akaratával . . .

Sehol sincs oly szent küzdelem, mint itt. Ez az Isten csatája. Az első harc Isten lelkéből indul meg, és annak utolsó jajgatása a vásznon pihen el Isten megcsókolja a művész szívét és márványba kívánczó fehér galambok szállnak ki onnan. Az Isten őrt áll ilyenkor s kezében tarja lángfáklyáját, és a művész halhatatlanul bevészte Isten akaratát; a Szépet, a Fenségest, a márványba.

A művészetben Isten azt akarja, hogy a Szép, Jó, rendkívüli formában ömöljön át az emberiség erkölcsiségébe. Ha így meggazdagodott az emberiség egyéni érzésvilága, akkor egész lelki srtukturája Isten akaratát árasztja szét. Oh bárcsak az Élet minden ága így össze volna forrva Isten akaratával. Bárcsak az Élet minden területén érvényesülne a Szépnek és Örökkévalónak tisztasága.

Azonban a kálvinizmusnak van egy királyi művésze, akiben egyesültek mindezek a vonások. Akinek egész életét e világba inspi-

rálta az Isten. Akinek képe örökkévalóan van vésvé ebbe a világba. Akinek élete a világ minden művészetét magába foglalja. Akinél nagyobb művész nem élt ezen a világon: ez a Krisztus, az emberi lélek, főképp a keresztyén lélek drág, mestere . . . Császár József.

~~~~~

Márciusok üzenete.*

Jelige: „Feltámadunk!”

Irta és a főiskola tanári kara és ifjúsága által rendezett márc. 15-iki ünnepségen elszavalta *Képes Géza*.

Megjöttél újra, ifjú március,
 Nyíló virággal, zengő napsugárral;
 Szikrás azur feszül a föld felett
 S a tiszta kékre játszi trilla szárnyal.
 Száll vig madárdal: „Élet . . . élet . . . élet!”
 Ó, március, beszédem van tevéled,
 Lásd: bennem döngő dallamok zenélnék
 S ma újra hajrás nótakedv riaszt.
 Virágkaroddal lelkemet ma fond át,
 S amennyi fényed van s amennyi pompád:
 Ma lelkemen mind gordonkázd ki azt!

Egy dalt . . . egy dalt, mely Botond bárdjaként
 Lesújt a szív kemény közöny falára,
 Egy dalt, amelyre döbbenő robajjal
 Omlik rommá a kétség sziklavára . . .
 És minden fénytelen szem lángallobban,
 Erők feszülnek vad férfi-karokban
 S ökölbe görbül száz ifjú marok:
 Március, ennyit . . . ennyit akarok! . . .

A lelkemben varázs-forrás buzog:
 Izennek csodás ó-márciusok.
 Te első, legszentebb és legdicsőbb,
 Égő hajnalbíbor hazánk egén,
 Egy hosszú század ködlő távolán át
 Vigaszért most hozzád menekszem én!
 — Alvó rügy pattant ébredő berekben,
 Pezsgő vér buggyant ernyedett erekben,
 Tavaszi fényben ragyogtak az arcok.
 És szózat szárnyalt: „Éljen a haza!”
 Itt a szabadság ifjú tavasza!
 Halld, ím a költő mennydörögve harsog:

* A „Főiskolai Ifjúsági Egylet” 1928. évi 20 P pályadíját megnyert óda.

„Húsunkba mar
A zsarnok-agyar :
Itt az idő, most talpra magyar !
Átok örökre reá, ki tovább rab lenni akar !

És millió kéz
Esküre röppen,
Zeng ajkaikon
És zeng a szivőkben :
„Bilincsen e nép már rég kesereg :
Talpra tehát, fel, büszke sereg,
Verje meg Isten, hogyha tovább rab lesz a magyar !“

Aztán . . . órjási harctér lesz az ország :
Csaták tüzetől égnek már az orcák
Klapka, Petőfi, Damjanich és Bem
S százak utánuk és ezerek :
Vad villám valamennyi szemében . . .
A csata-zászló lengve lobog . . .
És harsog a riadó, pattog a dob
S vágat előre a büszke sereg ! . . .
Rongyosak, . . . ifjak, . . . lángol az arcuk,
— Valamennyi szemében ezer diadal —
Lángol a lelkük, harsog az ajkuk :
Mennek előre
S szárnyal az égre,
Győztes ütemmel szárnyal a dal :
Zengik a vének, zengik az ifjak,
Zengi az ég, föld : „Haj ! . . . Diadal !“

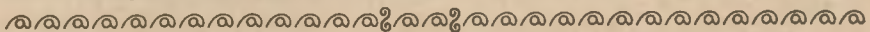
Sugárözönben lángol az ég :
A lelkem szárnya szinte megég . . .
De most ne tovább . . . de mostan elég !
Ne tűnjön elénk ma a gyászteli vég . . .
Te láttad, ó nagy Isten, te tudod,
A véres harcok örült taktusán
Hányszor győztünk gigászi vak tusán !
S ha jött is rá Világos és Arad
És jött a gyász, a szenvedések árja :
Testvér ! azért ma büszke nóta járja,
A rablánc bár megint karunkba mar :
Mert március szent és dicső marad,
Amíg csak él a földön egy magyar !

Bennem csodás varázs forrás buzog :
Szíven csókolnak új márciusok . . .
. . . Zúg a Doberdó . . . Gorlice ormán
Villan a villám . . . bömböl az orkán.

Szuronyt szegez, most rajta! előre!
 Fel... fel a vérviharozta tetőre!
 És vágta a honvéd... nem, nem a honvéd:
 Vágta a hét vezér s maga Árpád...
 Párduc-kacagányuk
 Hogy szárnyal utánuk!
 S zengik a bércek, zúgja a Kárpát:
 „Huj, huj, hajrá! Vágd! Rajta magyar!“
 S pusztul az ellen... Haj! Diadal!...

... Testvérem! így volt... vége már a dalnak,
 Aztán mi jött még? ó, ne kérdd, ne kérdd,
 S ha Golgotánknak árnya rád komorlik:
 Vétkes ajakkal meg ne kérdd: „Miért?!“
 Magyar! ma ünnepelj s ne ejts ki vádlón
 Szégyenletes szót, szörnyű szót: „Triánon!“
 S ha kétkedel, nézd: szembeszállok véled
 És halld: ajkamról zeng a szent ígérlet:
 „Feltámadás lesz, amint meg van írva!“
 És rámutatok a húsvéti sírra.
 Zengem füledbe: „Élet... élet... élet!“
 S lelkedbe harsogom: „Feltámadunk!“

Testvér! nagy idők vén fája susog:
 Izennek dicső ó márciusok.
 De én látok... égő hajnalbibor
 Dereng... közelg a nagy halotti tor,
 Mikor győz újra minden ősi juss.
 S míg bennem dörgő dallamok zenélnek:
 Közel jövő kék ködén át izen
 Egy új... a legcsodásabb Március,
 Amilyet még nem látott földi szem...!

A civilizáció Janus arca.

Az alaktalan khaosz egyszer forogni kezdett s az elemek halálos összecsapásából, a nagy zürzavarból, valami fenséges harmónia szakadozott melódiája csapott föl. Gömbölyű, tömör világok keletkeztek a nagy világmunka nyomán... Az Isten dicsőségét hirdette minden s a saját szépségétől megrészegült föld, tetszelegve kereste arcának mását az őt körülölelő páratengerben, mert még nem voltak csillogó emberi szemek, melyek mohón itták volna a világ tavaszának ezer színpompáját.

Aztán jött az ember, diadalmasan, mint egy félisten és irtotta a gízgaszt, vágta az őserdők folyondáros rengetegét, hogy helyet csináljon a földből aranykacagásként előszökkenő kalásznak. De íme, saját lelke sem marad bevetetlen ugar teremő munkája közben.

Gyarapszik a vetés és nő a gondolat... Nehéz, szinte állati munka kellett hozzá, hogy megvettessék az emberi szellem gyönyörűség katedrálisának fundamentuma, de a munka lépésről lépésre nemesül, a falak, a góthikus ablak már a művész teremtő kezére vallanak. S a fenséges, áhítatos érzéseket felköltő kupolának építése, mely alatt az emberiség milliói vannak hivatva zengeni az alkotó munka örökszép himnuszát, még ma is befejezetlen; — még új álmódok, új munkáskezek kellenek hozzá, hogy teljes szépségében hirdesse, hogy nemcsak por és hamu itt minden, hogy a munkában kifáradt testnek jó az áldott, puha kenyér, hogy jó az ember, mert törekszik, mert küzd, mert alkotni képes és gyönyörűséges sírással sírja el hűnös voltát, ha lába elcsúszik a felázott talajon.

Az emberi civilizáció fel a magasba ívelő pályát mutat. Egy-egy kis zökkenő azonban sok helyütt felfedezhető. A francia forradalom nagy és szükséges operációja után, ismét a vastag Bourbonok lépkednek a történelem színpadára, nehéz csizmákkal, letűnt korok eszméivel s nyomukban ott vonúl ismét szolgálai mosollyal egy gerinctelen, kiélt nemesi nemzedék; — de csak a jelmezt lehetett megváltoztatni. az idők szelét megállítani már nem lehetett többé sohasem. Az emberi gondolat felugrott rohanó paripák hátára és szállott, repült, mint nehéz robajú mennydörgések előhírnöke.

Ne mondjuk korunkra, hogy rosszabb, erkölcstelenebb kor, mint a többi! Ne a költői alkotások rezgő, sápadt holdvilág fénye mellett nézzük a letűnt korok arcukat! Mikor Petrarca megírta bájos szonettjeit, akkor még a francia paraszt állandóan inséggel küzdött, a fehér kenyeret csak hírből ismerte és vadászat közben, kihulló vére melengette fel gazdája meggémberedett tagjait! . . . Akkor még telve voltak a börtönök ártatlanul szenvedők ezreivel, az árva utcára került és lopni volt kénytelen, a négerrabszolgák barominál is nehezebb igát vonszoltak és a munka közben elernyedti emberi húsról jégesezőként hullott az ólmos végű korbács zuhogó csapása, amelynek nyomán kinyíltak, felszerekedtek az emberi nyomoruság vérvörös színű rózsái . . .

„Kétségkívül még mindig ki nem elégítő világ az, — mondja Wells, — amely gyógyszerek és élelmiszerek cífra hirdetéseiivel rontja az országokat mentét, de ne felejtjük el, hogy nem is egészen 200 évvel ezelőtt e hirdető deszkák helyét akasztófák és károgó varjak foglalták el!“ — Fenmaradtak a késői unokák számára Rafael és Michelangelo halhatatlan alkotásai, de elsötétül ezeknek sugárzó fénye, ha belenézünk a nyomorult, megvéhnedt kor satyr arcába, mely ezeket adta! Az ólomkamrák ezernyi borzalma, a gályarabok pokoli szenvedései, a paraszt rettenetes verejtékezése, a virág nélküli szomorú korszakok, melyek nem termeltek játékot. képeskönyvet a gyermekek számára, melyek kegyetlen, szöges bakancsbal belerúgtak minden emberi szabadságba, melyek erkölcstelen törvény alapján elszakítottak egymástól szerelmes, fiatal, egymásnak teremtett párokat, mind-mind velőkig ható, rikoltó hangon ordítják, hogy ne sajnáljuk őket; megérdemelték, hogy megrohadvá lehullottak az élet fájáról!..

Ma minden fertője közepén is, emberebb az ember! A tételek, a lusták, a legnagyobb kerékkötők, ezek a világ legborzalmasabb teremtményei! S a letűnt századok, mintha egyéb dolguk sem lett volna, hatalmas arányokban, szinte iparilag termelték a számtalan előjog nyújtása által a lusta, tehetetlen, elpuhult emberek tömegét.

Az új kor villamos áramot bocsátott a dermedten szunnyadozó emberi karizomba. Új szelek fújtak és új eszmék döntötték meg a kasztrendszernek válaszfalait és múzeumba került sok hasznavehetetlen, megkopott aranyozású bálványszobor. A paradicsomi, patriarkális életnek vége lett. Kellett a kenyér és dolgozni kezdett az ember! És napfényre kerültek a társadalmi munka méhében rejtőzködő erők: a gépek használata, egész viágreszeket áthálózó hatalmas kereskedelem, vasút, villamos, repülőgép, rádió, a megélhetés olcsóbb lett, az élet finomult.

És a munka közben lehajolt az ember, hogy felemelje megsebesült, elbukott társát; és a mérnök megérezte, hogy édes testvére az egyszerű munkás, mert ugyanazt az anyagot munkálják mindketten, öntik új, meg új formákba, hogy aztán ekevasat, meg kaszát kovácsoljanak földművelő ember-testvéreik számára.

Eljön az idő, érzem, mikor az érett kalásztengerbe belevág egyszer a suhogó acél és a levegőben érzik már a jövő évi kenyér vérpezsdítő jó szaga, hogy közel, nagyon közel lesznek egymáshoz a város és falu az úr és a paraszt, amikor egy nagy, éneklő gyülekezet lesz a világ, mely zengi az új kenyér himnuszát, egyesülve egy fenséges, szent úrvacsoraosztáson, amelyen csillogó szemekkel kínálják egymásnak megbékélt emberek az Úr megtörtetett testét.

* * *

Ámde a civilizáció másik arcáról peregnék a rózsák, eltűnt róla a derült mosoly; nagy, fekete árnyék borult rá... Igaza van Nietzschének mikor azt mondja, hogy: „Olyan időben élünk, amikor kulturánk abban a veszélyben forog, hogy a kultúra eszközein megy tönkre.” — George Henry azt mondja az emberről, hogy: „Ő az egyetlen olyan állat, melynek vágyai nőnek a kielégítés után. Ha az alacsony vágyak le vannak küzdve, Luculussal akar vacsorázni; tizenkét vadkant forgatnak nyáron, hogy Antoniusnak egy falat húsétel készüljön; a természet minden országát kifosztják, hogy Kleopátra bájait emeljék.” És az éhség mindig nő, a szomszomság mindig pokolibb arányokban égeti az ember torkát. Ilven körülmények között félős, hogy mindama érték is veszendőbe megy idővel, amit eddig már kitermelt magának az emberi szellem.

A pénz, a modern kor bálványa szeret olyan helyre menni, ahol már óriási halomban csillognak sáppadt fényű társai, a szegény birtokost pedig, kinek már a falernumi bor sem ízlik, új, meg új élvezetek felé csalogatja s az elindul az imbolygó lidércfény nyomán, hogy egyszer menthetetlenül vesszen belé a vétek feneketlen mocsarába. Majd megcsillan kéjesen, kacéran a szegény munkás előtt a ki- nek szeme halálos szomszomsággal tapad rá és eldobja a kalapácsot,

mert több több kellene belőle neki s nem bánja, ha közben éhségtől roskadoznak is össze csenevész gyermekei, a bűzhödt nyomortanyákon. És a lány, kinek szeméből összetört tűzhelyek zokognak elő, odadobja becsületét, elpazarolja tiszta csókjait, bezárva ezáltal maga mögött az emberi társadalomba visszavezető út nehéz, bronzveretes kapuját; testvér testvért öl meg rongyos pár fillér miatt, munkaadó munkást szipolyoz . . . s közben elfelejtik, hogy nem szolgálhatnak egyszerre két úrnak: Istennek és Mammonnak. Rohannak az anyagi javak, a pénz után, a nagy sietésben elfelejtik, hogy lelkük is van s nem veszik észre Isten tiltó mozdulatát, hogy ne tovább!

Szegény, szegény emberek! Kipusztúlt lelkükből az akarás, megölte őket a lázas sietés, rabszolgák lettek. A tudós tagadóvá lett, mert csak az anyagot látta meg, melyet siváran elemez; annak Alkotóját szomorú, bús gerjedelemmel kereste, de nem találta meg sohasem . . . A Rajna hullámai hidegen, egykedvűen verődnek a parti fővényhez, a szikláról nem hallatszik már Loreley bűbajos, csábító dala . . .

Kezd kipusztúlni minden romantika az emberi lélekből. Lassan elhomályosul, érdektelenné válik Homerosz magasztos feje Rapháel vásznán, nemsokára csak a gyárkémények füstölnek majd egykedvű unalommal, fekete korommal húzva be mindent, mindent, ami eddig szépséget, derít árasztott a ködös, mécesnélküli éjszakában. Aztán megtörik majd egyszer a küzdeni vágyás, mert nem lesz ideál, nem lesz cél, amelyért érdemes lesz harcba indulni. Mikor az arany csengése már nagyon halk, nagyon sáppadt lesz és nem lesz őrzőangyal a kábító, mély örvények szélén, hogy kitért karokkal átölelje a megfáradt lelkűeket, sirva omlik majd el az ember szomorú vadvizek partján . . . nem lebegvén előtte már semmi más, mint egy végtelen nagy, fekete koporsó, melyben úgy gondolja, hogy megpihentetheti lázas, elnyomorodott testét és mogkinzott, tépelődő agyát.

Ime a jövőbe néző Janus kettős arca . . . Egyik szem mosolyog, mélyén gyönyörű álmok szunnyadoznak; — a másik sír, benne fekete szomorúság, tétova céltalanság, halál! . . . Ott áll a világ a nagy válaszut előtt Sötét van nagyon és fagyasztó hideg . . . Az égen komor, barna felhőrongyok úsznak s a szél mintha halottas ének foszlányait hurcolná magával a világ négy tája felé. Még nem történt meg a választás, még csak remegő gyermeklábak indultak el tapogatózva a nagy sötétségben. Némán, lázasan pihegve habozik a világ...

Perjéssy László.

~~~~~

Lappangó tehetség.

Mennyi időm van még a gyors indulásáig?

— Tizenöt perc, — felelte kérdésemre a széles vállu, ravasz-kás szemű portás.

— Na akkor még lesz időm felüdíteni magamat egy pohár sörrel, — gondoltam — mert a nap ugyancsak gazdagon szórta le

égető sugarait a miskolci pályaudvar perronjára; bár a vastag, zöldes üvegtető ellent akart állani s egy kevés árnyékot is vetett, de nem tudta árnyéka alatt lehűteni az izzó levegőt.

Az étterem minden asztala foglalt volt. Szokatlanul sokan voltak. Hárman, négyen ültek egy asztalnál. Távollabb észrevettem egy asztalt, melynél egy magános nő ült. Ezt találtam legalkalmasabbnak s kimért udvariassággal megkértem, engedje meg, hogy asztalánál foglaljak helyet.

— Kérem, — mosolygott — legalább nem fogok annyira unatkozni.

Egy könyv-vastagságu nyitott füzet volt előtte s amint leültem, bezárta

— Talán zavarom? — s már távozni is akartam.

— Dehogy! Ne gondolja, hogy olyasmit olvasok, amit rejtgetni kellene.

— Bocsánat, úgy láttam írott betűk voltak s gondoltam, talán épen naplót ír.

— Majdnem az . . . De mit titkolódzam, egyszer úgy is csak meg kell valakinek mutatnom. Egy őszinte lelket várok úgy is; ki tudja nem Maga e az?

Túlságosan soknak tartottam ezt az utolsó mondatát s szinte bizonytalan hangon kérdeztem: hogy érti ezt; miért vár egy őszinte lelket? . . . Nagyon rossz érzéke van, ha bennem ilyet sejt.

— Nem akarok hosszú bevezetést mondani; itt nyaraltam Lilla-füreden. A kedves hely szép hegyek, művészi parkok, a Szinva esésének csobogása, a Hámori tó, gyönyörű fenyvesek és minden, a vidám környezet, annyira nagy hatást gyakorolt rám, hogy egy regényben megörökítettem az itt élt kedves napok emlékét.

— Szóval Ön írónő?

— Talán Úgy gondolom. Magam sem tudom, még sohasem írtam s ezt sem mutattam meg senkinek. Akiket ismerek, azoktól nem akarok kritikát, mert csak jót mondanának elfogúltságból, vagy udvariasságból.

Sokat gondol magáról, nagyon elbizakodott, — gondoltam.

— Magát az Isten hozta ide, úgy érzem; vártam, hogy egy idegennel találkozzam Igazán megbírálná a regényemet. Valahogy kinézem magából az objektív kritikust.

— Nagyon rosszul lát, különben is néhány perc múlva indul a vonat, hanem kedvesen venném, ha esetleg egy részt felolvasna belőle s abból majd hozzászól.

— Jó, — s már elő is vette regényét, lapozgatott benne s egy helyen megállt — Csak úgy találomra, innen fogom olvasni ezt a részt, ebben van egy kis kerek mese is.

Szinte magánakhizelgő mosoly öntötte el napbarnított arcát, amikor olvasni kezdett: „Másnap ismét találkoztak a megszokott helyen. Évi túlkomoly, szinte haragos volt s alig hallhatóan fogadta Dezső köszönését, aki az Évi rossz hangulatát azonnal észrevéve tördelten beszélt: majd eltévesztettem a ködben . . . Már azt hittem,

elment . . . Mit csinált ma? . . . Hogy van? . . . hangzottak a felelet nélkül hagyott kérdések. Szeretett volna sokat beszélni, hogy elűzze Évi komor szótlanságát, de nem jöttek szavak az ajkára. Némán mentek egymás mellett vagy két percig.

— Évi, miért haragszik; vagy mi az oka a szótlanságának; mitől ez a rossz kedve?

Tettetett mosoly volt rá a felelet. — Hol van megírva, hogy mindig jókedvemnek kell lenni? Mindenki azt tehet, amit akar. Különben is . . .

— Különben is? miért nem mondja tovább? miért harapta el ezt a szót?

— Nézze Dezső! Magának sohasem volt rossz hangulata?

— Volt, de sohasem akkor, amikor magával voltam.

— Én nem tehetek róla, ha nekem akkor is van, ha Magával vagyok . . . De mit is untat ezekkel a kérdésekkel.

— Azt tudom, hogy nagyon untatom, kín Magának hallani az én szavaimat. Nem is zavarom tovább, magára hagyom.

— Tessék . . . Nem fogok sírni . . . Nincs kiért . . .

— Kezet sem fog velem?

Évi szótlánul hátat fordított, Dezső pedig hazafelé indult. Hat óra volt, mire hazaért; asztalához ült s gondolataiba mélyülve bele nézett a szoba nehéz homályába. Megülte lelkét a sötét kétség. — Játszik velem, mint macska az egérrel; tegnap megcirógatott, ma már a szívembe karcolt. Jól teszi, addig fog játszani, míg egyszer csak megfojt. Azután gondolatokba merült. Nem is tudta, hogy miről gondolkodik, pillanatonként változtak gondolatai s az előbbieket mindig elmosódtak. Úgy érezte magát, mintha film peregése előtt s egyszer mintha véget ért volna, megrezsent; szinte megijedt, mikor az órájára nézett: fél tizenkettő volt.

Félt lefeküdni, mert tudta, hogy nem fog elaludni, de mert a szoba levegője nagyon lehült, meggondolta s lefeküdt. Az álmok angyalai azonban nem szóttek fölülte hálót s egymásután olvasgatta az óra tompa kongásait egy . . . kettő . . . három . . . négy óra. Már háromszor is imádkozott s mégsem tudott megnyugodni. — Haragszik, de miért, miért nem mondta ezt meg, akkor nem bántana de mikor az okát se tudom. Hát ilyen lesz akkor is, ha a feleségem lesz? . . . De ettől a kérdéstől megremegett, mert érezte, hogy rózsaszínre festett jövőjén egy halvány árny futott át.

— Ez itt egészen szép gondolat, — jegyeztem meg halkán.

— Sok ilyen szép gondolat van itt, — dicsekedett vele.

— No, de olvassa tovább — mondtam s ő folytatta:

„Újból imádkozni kezdett s most megtalálta nyugalmát. Most a Remény és Aggodalom között megtalálta a középútat. Imádsága nem volt folytatólagos, hanem egymásután rakott apró könyörgések: Istenem légy velem . . . áldd meg őt . . . Könyörgök, hogy bíztass, hogy kétségbe ne essem, hanem benned bízom . . . Hirtelen úgy érezte, hogy valami forráság fut végig az arcán Könnyek? Kérdezte magától s meg is adta mindjárt reá a feleletet: igen, ezek a világ egyet-

len igazgyöngyei, mert a szívemből fakadnak, — mint az érzés tiszta forrásából. — Vajjon ő most mit csinál? . . Nyugodtan alszik? . . . Gondolja-e, hogy én sírok s ébren álmodom? Drága Angyalom! Te vagy az egyetlen boldogságom. Imádkozom Istenhez, hogy el ne vesztselek.

Az óra ötöt ütött s Dezső már megnyugodott. Imája, mit az ég felé szórt, álomhozó édes harmatként hullt fejére. Lezárta szemeit s a mindent feledő álom békemosolya játszott az arcán. Egyszerre kopogtatás zavarta föl.

— Ki az? S nagyot nézett, hogy mily sokáig aludt.

— Levelet hoztam, — hangzott egy vékony gyermekhang. Dezső az ajtóhoz rohant, feltörte a levelet s olvasta:

„Szeretlek kis butám!!!“

„Évi.“

* * *

— No, mit szól hozzá? Vagy olvassam tovább?

— Ne, nincs időm tovább hallgatni. Ez a rész nagyon kedves hangú volt.

— És mi a véleménye, megérdemli a nyomdafestéket?

— Megérdemelné, de nem fogják arra érdemesnek tartani.

— Nem? Miért? — s hirtelen belesápadt.

— Azért, mert ma már fásultabbak az emberek s nem tetszik nekik az ilyesmi. Mondja, egészen őszintén, ugy-e az Évíben magát adja s Dezsőben pedig az ideálját?

— Eltalálta.

— Látja, ez a regény mindkettőjüknek nagyon fog tetszeni, mert megtalálják benne magukat tisztán, festetlenül, de a nagyközöniség nem látja magát benne, mert nincs benne kacérság, titkos találgatások, nincs benne a megfertőzött ember, nincsenek benne a szennyes éjszakák, hajnali mámorok; nem párolog belőle a kéjszalonnak büze, nincsenek benne érthetetlen modern zöldségek; pedig ma csak az kell. Maga vagy későn született, vagy pedig még várnia kell.

— Szóval nem ajánlja, hogy megmutassam valakinek?

— Dehogynem, feltétlenül, keresse az alkalmat, hogy megjelenessen, hisz lehet Maga lappangó tehetség, hisz vannak még ma is megértő emberek. De nem fog vele oly sikert aratni, mint gondolja s kevés lesz a regényét megvásárló közönség száma. A magam részéről tíz példányt megrendelek, ha megjelenik.

— Végtelen hálás leszek, — mosolyogta. — Most már megmondom magának, hogy nem néztem ki ennyi őszinteséget.

Indult a vonatom s mennem kellett. Olyan hálásan nézett rám, mintha én nyitottam volna föl a szemét a modern igények előtt. Pedig mindezt inkább jóakaratból tettem, hogy elbizakodottságát jobb regények írására tompítsam.

Arday László.

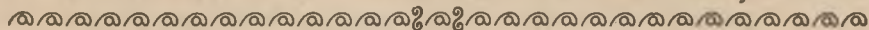
Valamikor.

Valamikor uccátokra, minden este
El eljárta ;
Zöldre festett kaputoknál, órákhosszat
Álldogáltam.

Azt gondoltam, ablakodból valamikor
Csak kinézel . . .
S mélytűzű tekintetteddel, tán még jobban
Megigézel . . .

Nem néztél ki . . . te elmentél és azóta
Sohse látlak :
. . . Mégis, mégis visszavárlak, s nem átkozlak, nem,
Csak áldlak !

Radványi Sándor.

Bibliaolvasás.

„A betű megöl, ellenben a Lélek
megelevenít.” II. Kor. 3₆.

A betű megöl. Megöl már azért is, diáktestvérem, mert nem érted meg. Nemcsak azért, mert ha duo faciunt idem, non idem faciunt, hanem mert a betűbe mindig magadat akarod beleolvasni. Például már most is arra gondolsz: milyen pompásan igazolja ez az íge minden betűiszonyomat. Ifjúnak lenni annyi, mint az életet szeretni, igényelni élő és nem betűkbe préselt virágaiban. Ebben igazad van, de tartsunk sort és próbáljuk előbb megérteni az író gondolatát, mert azt még sem gondolhatod, hogy Pál csak azért nevezi gyilkosnak a betűt, hogy te jó fiú maradj akkor is, ha semmi kedved nincs holnapra magyart tanulni, nem hogy még azon felül is komoly dolgot olvass. Nem, sőt áll a paradoxon: ezek a betűk éppen azzal az igénnyel irattak, hogy olvasd el őket, mert a Lélek ezeken keresztül akar megeleveníteni.

Egyet nem akar ez az íge: lustaságunkat igazolni, sőt — elárulhatom, még jobban meg fog terhelni. De még sem terhelni fog — többre tesz képessé, mert elveszi a gyilkos betűt és adni fogja a megelevenítő Lelket, még a betűn keresztül is. Jobb találmány ez még a perpetuum mobilénél is, mert arra tanít meg, hogy kell tanulni és hogy lehet olvasni. Persze a végén mindenkinek magának kell megcsinálni, de hátha ezekkel a gondolatokkal könnyebb lesz.

A tétel mégis csak az, hogy a betű öl. Sok igazság van benne akár a kor és tehetség kicsinyel, akár nagyjai mondják. Igazság, mikor a kicsinyek mondják, mert a tanulás és olvasás nemcsak fejlesztette elmédet, hanem rontotta is. Próbáld csak otthon maradt pajtásoddal a versenyt, melyikőtök tudja jobban elfűjni az elemiben tanult

verseket? A kevés betűt látó embernek mindig egészségesebb a memóriája. A b...-i pap is nehezen tanulta harmadikos korában a leckét és ma bizonyosan még nehezebben tanulná a predikációt, ha meg nem vakult volna, de mióta a betű nem ölheti, szóról-szóra elmondja az egyszerű hallott tizoldalas beszédet. Az iskola is azért van, mert a tankönyvek betűi minden egyebet adhatnak, csak épen meg-elevenítő életet nem, mert ezeknek a magyarázó tanári lelkek a Gondviseléstől rendelt csatornáit. De még mindig sok a gyilkos betű, hiszen olvasásuk, tanulásuk közben nem elevenebbek, hanem ásitózók leszünk és végül is a paradicsomot nagyon nélkülük képzeljük el.

Méginkább szörnyű a betűk gyilkosságáról szóló jelentés, ha a korban és tehetségben nagyok panasztát nézzük. A könyv-ember és a természetes, vagy ha tetszik: eleven ember közti harc ki tudja mi régtől dúl? Egy bizonyos: akit mi legnagyobbnak tartunk, az Úr Jézus Krisztus nem hagyott hátra írást. Talán Pál adja meg a találó magyarázatot, amikor így szól: „A mi levelünk ti vagytok, beírva a szívetekbe, amelyet ismer és olvas minden ember, akik minden szem előtt álltok, mint Krisztusnak a mi szolgálatunk által létrehozott levele, nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével írva, nem kőtáblára, hanem a szív hústáblájára.“ (II. Kor. 3₂₋₃.) Én azt mondom, hogy Jézus nem írásának és Pál ez írásának nem tudjuk konzekvenciáit elég mélyen kivonni Minden írásnak örökre megíratott az ítélete ezekben eltörölhetetlenül, az emberi szív ritkán olvasott legmélyebb lapjain. Azt mondják, ma Pál ujságíró lenne. Soha! Ő örökre megmarad missionáriusnak, Jézus pedig lelkigondozónak.

Nemcsak a vallásos személyiségek, hanem a par excellence gondolkozók is az önkorbácsoló könnyével, de ostromozták a betűt. Hobbes, a filozófus azt mondja: „Ha annyi sokat olvastam volna, mint mások, olyan ostoba maradtam volna, mint ők.“ Goethe így kiált fel: „Wir haben uns aus dem Leben herausstudiert.“ Azt hiszem minden idők íróinak nevében szól Babits, amikor azt írja, hogy írni és olvasni egyidőben képtelenség. Ha pedig az értelem útját hajlandók vagyunk Istenhez haladó célúnak tekinteni, akkor hallgassuk meg Bonaventura tanácsát: „... törekedj a vágyra és ne az ismeretre, az imádságra és ne az olvasásra fordulj a vőlegény felé és ne a tanító felé.“ De a legtanúltságosabb a modern ember reprezentánsának, Papininek a vallomása: Számomra nem volt ház és udvar, tavasz és erdő, mosoly és játék; nekem mindez csak könyv volt. És az a könyv, amelyben így ír, az „Élőhalott“ címet viseli és annak szuggeszcióját ragályozza. Ime a betű gyilkolása ...

Nem is kellett volna ilyen messzire mennünk, de ha már elmentünk, annál inkább széjjel kell néznünk magunk közt és magunkban. Pataki diákoknak nagy része nehezen tud bejönni hazúlról és valahogy a viláért sem szeretne többé otthon maradni. Mennyi okunk van még a kiválasztottság földi jeleit ismerni és mégis, a tétel az: tanulni senki sem szeret, magolni szégyen, olvasni meg csak szórakozásból szokás. Az ambíciók mélyen szenderegnek és a leg-

többen csak annyira strapálják magukat, amennyit azután ügyességgel és segítséggel a szokványos érdemjegyig fel lehet srófolni

Jaj de szeretném testvér, ha megcáfolnál. Azt mondod: Rosszmájú Tamas! Fekete szemtüvegen nézed a rosszabbik embereket vagy az emberek rosszabbik oldalát, pedig neked kellene tudni, hogy az igazak mindig kevesen voltak mindenütt és mégis elegendők arra, hogy Isten előtt is drágává tegyenek egy népet.

Nem! Ezt nem akarom mondani, de nem is áll így a mi ügyünk. Egyformák vagyunk. Hát a jelesek, a cserkészek, az egyesületek tisztviselői, a bajnokok és jutalomdíjvivők? Nem, a Lélektől elevenek meg hiányzanak. Különböző talentumúak munkálkodnak, de sáfárok még nincsenek. Látom az eminenseket, akikben ütközik a készülő tudós, de még csak, vagy már is úgy, amint Bousset mondja: ezek Jézusnak legnagyobb ellenségei. Látom az „olvasó“-t, de arcán sápad a mosoly, ifjúságából ijeszt a fagy szele: valahogy azt ne hidd, hogy ez az ideális élet praedicatorum, még ha Arisztotelészről maradt is reánk.

Aztán látom a jókat, amint belevesznek a tanrendbe, az iskolába, ifjúságukban virágot és lobogást géppé aszal bennük a betű. Petőfit még szavaljuk, márciust még ünnepelünk, de csak a betűt ismerjük, a lelkük nem munkál bennünk. A lánglélek és a forradalom olyan mélyen szunnyad, hogy nem tudjuk azt sem, felébred-e az új 48-ra legalább? Úgy érzem, hogy a 80. március 15-ke pirúlva és lesütőt szemmel suhant el felettünk, mert mi még azt sem tudjuk, miért kellene nekünk szégyenkeznünk.

Gondold még mindezekhez Testvérem azt, ahogy épen téged öl a betű. Hogy amennyire vágyol sokat tudni és mindent elolvasni, annyira nem sikerül a valóságban. Ha mégis olvastál és tanultál, akkor sem sikerült azt akarati síkba transformálni és úgy érzed, hiába való minden erőfeszítés.

Mindezt azért kell végig gondolnunk, hogy a bajok után egy pillantást vethessünk az ígért földjére. Mert az igazság másik oldala az, hogy az ólomkatonákkal való háborúnak sok győztes közkatonájáról és hadvezéréről is szól a jelentés. Egyszerre szabad a Lélek útja a betűkön keresztül, ha Kálvin kifejezését a testimonium internum Spiritus Sancti t megértjük és megéljük. Ez nem egy közömbös theológiai kifejezés, ez a diákembernek és a kultúremlernek központi problémája, mert ha a Szentlélek belső bizonyágtévéésének erejével meg nem tanuljuk a Könyvek Könyvét olvasni, épen az örökkévaló gondolatok, az igazság, a szépség és a lendítő erő maradnak rejtte minden könyvben előttünk.

Szállóigévé vált: a könyv a legjobb barát. Valamelyik nap 9 órám mellett elolvastam egy könyvet, amelyet írója talán félévig írt. A végén az volt az érzésem, hogy én most a sürített élet morfiumával mámorítottam magam, de a barátság congenialitását fenekestől felrúgtam. Éreztem, hogy a betű gyilkolt pedig írója elég nagy lélek ahhoz, hogy megelevenített volna betűivel, ha alázatosan meghajtott fejjel megvárom minden szép gondolatánál a magam lelkének rezo-

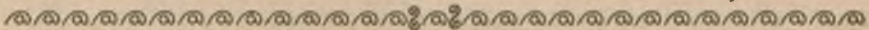
nálását. Mert ez a megelevedni akaró ember olvasásának technikája: többet gondolkodni, mint olvasni. A főszabály pedig mégis az, olvass nagyon sokat, hogy szálnalmas dilettáns ne maradj a betűk legfelségesebb művészetének világában. Novekedj művelvezővé, mert ma még csak a házassággal végződő novella tetszik, az igazság betűi még lesújtanak. Tanúni sem fogsz megtanúni soha, ha csak a szekunda elkerülése motivál; kell, hogy cselekedj egyszer már azzal a Lélelkel, amellyel Bólyai megtanulta a latin szótárt, mert unalmasnak találta a szavakat keresni. Meg kell kezdeni a harcot, amelyben győzni kell, mert meg is lehet halni.

Persze. csak a betűvel harcolni céltévesztett dolog. Nevetséges lenne az olyan vár, amelyik csak a huszárok ellen akarna védekezni. Az ólomkatonák szövetségeseid lesznek, ha harcolni akarsz velük a Színek, a Hangok, az Étel és a Test bálványkatonái ellen. Ha minden ellenségeddel szembe mersz szállni, egyik sem tud kikémleni és áruló barátként elveszíteni. A betűkatonák ezekben a harcokban hozzák neked a megelevenítő Lélek erejét és bizonyos győzelmét. Mert az embernek nem a tudás és műveltség, hanem az akarat és a szeretet az első értékmérői.

Azért ne akarj mindent a betűk világában feltalálni és megélni. Akár kontára, akár művésze vagy a betűk hangszerének, lásd be, hogy a dallam mégis csak a Léleké. Ennek pedig nem egyedüli hangszere az írás. Olvass még többet a Szeretet könyvéből és így írd magad is életetet az elődbe adott hófehér lapokra. Szeretnél komoly és nagy lenni? Tanúlj meg kacagni, játszani és örülni annak, hogy itt a tavasz. Szeretnél szabad lenni? Keresd az igazságot a Kijelentésben és az szabaddá teszen. Járj az imádság ösvényén és venni fogod a megelevenítő Lelket.

Úgy-e, milyen búbájós kilátás nyílik innen minden nagy dologra: a befirkált tankönyvekre, a félelmes klasszikusokra, a legációra és a bibliakörre minden testi és lelki kirándulásra? . . .

Királydaróczi.

Hirek.

„A történelmi materializmus és a vallás“ cím alatt e hó végén egy új könyve jelenik meg Dr. Rác Lajos theol. igazgatónak. A tudós szerző eredetileg a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának ülésén mutatta be ezt a valóban aktuális és páratlan munkát. Fejezetei I. Az elmélet kialakulása; II. Az elmélet filozófiai bírálata; III. A vallás eredete és a primitív

népek vallása; IV. A ker. vallás eredete; V. A reformáció okai, előállása; VI. A történelem bizonyosságai a vallásnak társadalomformáló erejéről. A 126 lapra terjedő mű bolti ára 3-20 P lesz, lapunk t. olvasói azonban márc. 31-ig a szerzőnél 2-30 P-vel előfizethetnek rá

Március 15. Márc. 15-ét ez évben is nagy lelkesedéssel ünne-

pelte meg a főiskola tanári kara és ifjúsága. A reggeli istentiszteletet Király Zoltán főiskolai szenior tartotta. 10 órakor az összes pataki cserkészcsapatok fogadalmat tettek a főiskolai imateremben. D. u. 3 órakor kezdődött a főiskola ünnepélye. A tápintézet hatalmas termét zsúfolásig megtöltötte a nagyszámú közönség. Ennek az ünnepélynek műsora a következő volt: 1. Hiszekegy. Énekelte a Főiskolai Kórus. 2. Kinizsi induló, előadta a főiskolai zenekar. 3. Király Zoltán főiskolai szenior beszéde. 4. Dávid Jocika magyar szólótánca, zongorán kísérte Harsányi László l. é. hh. 5. Talpra magyar. Szavalta Gáthy Lajos III. é. hh. 6. A szabadsággért. Előadta a gimn. vegyeskar. 7. Pályanyertes ódját szavalta el Képes Géza VIII. o. t. 8. Magyar dalok. Énekelte Samu István l. é. hh., B. Szűcs Ferenc ének- és zenetanár zongorakíséréte mellett. 9. A német sógor c. egyfelvonásos színművet adták nagy sikerrel: Dóka Etelka, Nagy Barna, Gecse Endre, Gáthy Lajos, Komáromy Sándor, Nagy Bertalan, Benke Imre, Egressy Lajos nagyszerű alakítással. 10. Árpád sírja: a Főiskolai Kórustól. A szépen sikerült ünnepélyt a Himnusz-szal zárták be. D. u. fél hat órakor a Kossuth-plakett elé vonultak a Bocskay bajtársak, levante- és cserkészcsapatok dr. Rác Lajos akad. igazgató, primus-magister, Elekes Imre közigazgató és Reviczky Imre százados vezetésével. Nagy József bajtársi vezér beszéde után megkoszorúzták a plakettet a bajtársak és a sárospataki ált. ipartestület. — A „Hit-tanhallgatók Egylete“ március 18-án, az „Erdélyi Önképzőkör“

és „I. Rákóczi György Egyesület“ pedig márc. 19.-én ült díszülést lélekemelő programmal.

H. Bathó Lenke zongoraművész nő febr. 4 én rendezett műsoros táncestélyéről — technikai okokból — csak most adunk hírt. A legnagyobb gonddal megrendezett és fényesen sikerült estély nekünk is dicsekedéstink. A sikert már az is biztosította, hogy Patak legjobbjai karöltve fáradoztak, a kicsinyek úgy, mint a nagyok. A művésznő mellett, mint szereplők a legjobbak voltak: Báró Vécsey Elvira a m. kir. operaház h. primaballerinája. Hódy Eta, Vékey Beca Oswald Dudi. Hódy Lolly, Korláth Klari-z, Padrah Ilyke, Salacz Éva és Dudi. Meglepően eredeti és szellemes volt Pavletits Béláné, a műsor konferánssa.

A cserkészcsapatok lélekemelő fogadalmi ünnepély keretében ülték meg márc. 15 ikét. D. e. 10 órakor az imateremben az 5 pataki cserkészcsapat, a „Bocskay“ Bajtársi Egylet és a nagyközönség jelenlétében tett fogadalmat 8 kiscserkész, 19 cserkész és 2 öregcserkész. Az avató beszédet Szabó Zoltán cserkészparancsnok mondta, utána Papp Géza öregcserkész imádkozott, a szülők nevében pedig Kovács Dezső tanítóképzői igazgató mondott a vezetőknél köszönő szavakat. — Megalakult a pataki cserkészek sajtóirodája Kovács Zoltán öregcserkészel az élén. Tagjai a 61. Lorántfy Zs. leány cs. cs., a Sztáray Mihály kiscs. cs., a 134. H. E., a 234. II. Rákóczi Ferenc és a Timotheus öregcs. csapat tudósítói. A kiscs. cs. felállította a III. nagy „Mókus“ örsöt, vezetője Martin Miklós öregcs. — A 134.

Hegyaljai Erő vívótanfolyamon vesz részt az Akadémiai Athletikai Club felszerelésével. — A nemzetközi vizeitáborra való készülést öregcserkéseink — Szabó Lajos vezetésével — már megkezdték. — A 234 tanítóképzős cs. csapat tágasabb „Otthon“-t kapott. Nagyban folynak a harc szerű játékok. Nyári sátorfájukat Páciban ütik fel. — Jó munkát!

A Magyar Tudományos Akadémia nyelv- és széptudományi osztálya levelező tagságra jelölte Harcsányi István professzorunkat A választás májusban lesz. Gratulálunk!

A husvétii vakáció főiskolánkban márc. 30-án déli 1 órától április 15-én estig tart.

Szabó Zoltán h. theol. professzor a K. I. E. néhány vezetőjével egy hetes körúton meglátogatta a felvidéki ifjúsági munkák gócpontjait.

Felülfizetések március 15-én: Dr. Kopeczek József 3 P, Pataky

Sándor 4 P, Bencs Lajos 2 P, Elekes Imre 2 P, Kun Dániel 2 P, Hórcsik Lajos 2 P, N. N. 2 P, Benkő Béla 2 P, Mészáros Lajos 2 P. özv. Tóth Lajosné 2 P, Bodnár László 1 P, Pogoriski József 1 P, Zelles Lajos 1 P, Hodossy Béla 1 P, Vargha János 1 P.

Előfizetésüket beküldték: Horvay László Zúrich 5 P, Mezőssy Béla Ujfehértó 10 P, Dankó Irénke Abaújszántó 4 P, Tóth Elek Sátoraljaújhely 4 P, Dr. Szabó Bertalan Bp. 8 P Szádvary József Abaújszántó 2 P, Naményi Pál Gibárt 5 P, Farkas István Miskolc 5 P, Dr. Finkey Ferenc Bp. 4 P, Dr. Székely István Sátoraljaújhely 4 P, Papp András Bp 5 P, Fejes Irénke Miskolc 4 P, Kovács László Makosholyka 5 P, Pethő Imre Bp. 3 P, Kovács Béláné Füzérradvány 2 P, Főző László Sp. 2 P, Bocsor Ilona Tiszakarád 2 P, Benkő Béla 4 P. Hubay Mihály Szilvásvárad 4 P.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok a szerkesztőség címére küldendők. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

K. S. Zsadány. Salnáljuk, hogy nem találkoztunk. Levél megy.

R. S. KótaJ. A költő ifjúság rengeteg anyagot ad, ez az egész. Szeretünk-ről biztosítjuk.

Sz. J. Kampen. Köszönjük, hogy eszedbe jutottunk. Ne rettegj! Öröködbe nem pogány, hanem egy szelid nő lépett.

Többi külföldiek. Töletek is életelt, vagyis husvétii gondolatot várunk.

U. J. Bridgeport. Mindent elintézzünk. Mindenért halás köszönet.

„Féltétek és dicsőítétek az Istent!”

Jel. 14., 7.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Bagócsy Lajos 1 V. é. hh.

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:
'Time Is Money'
(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísztárgyak, **valódi ezüst** evőkészletek **kedvező részletfizetési feltételek** mellett kaphatók

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak.

Vidékre **választékot** készséggel küldök!!
Varrógépek és kerékpárok gyári raktárral!

Fodrász-

és borbélymunkák legpontosabban eszközöletnek

Sárospatak.

☞ a Patikaközben. ☞

Dobozy István

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

40 év óta áll fenn

**id. Szepessy István
sütődéje.**

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,

fehér és barna kenyerek.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.